

Suomen Lakimiesliitto
Uudenmaankatu 4-6 B
00120 Helsinki

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi

Lausunto:

Luonnos hallituksen esitykseksi eräiden hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamiseksi

Lakimiesliitto pitää esityksen yleisiä tavoitteita kannatettavina. Esitetyt muutokset edistävät niukkojen resurssien kohdentamista asioihin, joilla on kansalaisten oikeusturvan saatavuuden sekä oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta olennaista merkitystä. Esitetyt muutokset ovat linjassa yleisen oikeudellisen kehityksen kanssa, jossa valitusoikeutta on rajoitettu.

Oikaisuvaatimusmenettelystä

Oikaisuvaatimusmenettelyn laajentaminen on kannatettavaa tietyissä asioissa. Menettely on vähentänyt oleellisesti hallintotuomioistuimiin tulevia asioita yksinkertaisissa massaluonteissa asioissa. Menettely soveltuu erityisesti asioihin, joissa tyypillisesti saattaa valitusvaiheessa tulla jotain sellaista uutta asiaan vaikuttavaa selvitystä, joka muuttaa viranomaisen ratkaisua. Vaikka oikaisuvaatimus olisikin asianosaiselle kielteinen, se saattaa vähentää muutoksenhakualttiutta, koska viranomainen antaa tällöin usein pohjapäätöstä perustellumman ratkaisun, jolloin päätös tulee asianosaiselle ymmärrettävämmäksi.

Kannatettavaa on myös valitukseen sidottujen oikaisuvaatimusten sijaan ottaa mieluummin käyttöön varsinainen oikaisuvaatimus, koska aika-ajoin esiintyy tilanteita, joissa asianosainen ei välttämättä halua jatkaa valittamista asiassa, jos saa oikaisuvaatimusmenettelyssä ainakin joltain osin korjattua aiempaa päätöstä.

Oikaisuvaatimus ei kuitenkaan sovi kaikkiin asiaryhmiin. Joissain se toimisi ainoastaan hidasteena oikeusprosessin läpiviemiselle. Näin on erityisesti hankalissa ja vaativissa oikeudellisissa kysymyksissä, jossa viranomainen on tehnyt laajaa selvitystyötä ja laajemmin perustellun päätöksen asiassa.

Valituslupajärjestelmästä

Valituslupajärjestelmän laajentaminen on kannatettavaa KHO:n tehokkaampien resurssien käytön kannalta. Järjestelmä ei kuitenkaan sovellu kaikkiin KHO:n käsiteltävänä oleviin asioihin ja siksi suoran valitusoikeuden säilyttäminen tietyissä asioissa on tarpeen. Lakimiesliiton mielestä mietinnön yhteydessä olisi yksittäisiin lakeihin tehtävien muutosten sijaan voitu pohtia laajemmin yleisen valituslupajärjestelmän käyttöönottoa siten, että poikkeuksista säädettäisiin asianomaisissa erityislaeissa. Kokonaisuuden hahmottaminen yksittäisten laajennusten sijaan olisi ollut kannatettavaa. Nyt valituslupajärjestelmän epäyhtenäisyys ja epäjohtonmukaisuus säilyy osin entisellään.

Hajauttamisesta

Hajauttamisen osalta esimerkiksi kv-suojelua koskevat asiat ovat erityisosaamista vaativia asioita. Hajauttaminen on kannatettavaa siinä mielessä, että kyseessä olevien asioiden määrä vaihtelee suuresti ja siitä johtuen Helsingin hallinto-oikeuteen keskitettyinä aiheuttavat aika-ajoin ruuhkia. Ne ovat kuitenkin asioita, joissa erityisosaaminen muun muassa maatietouden osalta on tärkeää. Niihin liittyy myös kansainvälisiä sopimuksia sekä ihmisoikeustuomioistuimen ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Tiedon jakaminen ja kv-koulutuksiin osallistuminen on nykyisessä käytännössä ollut keskittämisen vuoksi helppoa. Hajauttamisen kautta tämä voi olennaisesti hankaloitua. Yleisen hajauttamisen lisäksi hajauttamista esimerkiksi kahteen hallinto-oikeuteen olisi syytä pohtia. Oikeuskäytännön yhtenäisyyden tulisi säilyä hajauttamisesta huolimatta.

Lopuksi

Valitusperusteita, oikaisuvaatimusmenettelyä ja täytäntöönpanoa koskevien täsmentävien yleissäännösten ottaminen hallintolainkäyttölakiin on perustelua, kuten myös jatkovalituskieltojen osalta esitetty. Kannatettava on myös esimerkiksi ministeriöiden päätöksistä tehtyjen valitusten ohjaaminen ensivaiheessa hallinto-oikeuksiin.

Helsingissä 14.2.2014

Jorma Tilander

Jorma Tilander
Toiminnanjohtaja